

Utlåtande 2011: RII (Dnr 314-2653/2010)

Parkering för en bättre stadsmiljö - förslag till nytt investeringsprogram för Stockholms Stads Parkerings AB:s garage i innerstaden

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Investeringsprogram för Stockholms Stads Parkerings AB:s garage i innerstaden godkänns, bilaga 2.

Föredragande borgarrådet Ulla Hamilton anför följande.

Ärendet

Stockholms Stads Parkerings AB har som ett av sina uppdrag att bygga garageanläggningar för att avlasta gatunätet från söktrafik och parkerade fordon. År 1998 fattade kommunfullmäktige beslut om ett utbyggnadsprogram för garageanläggningar i innerstaden. Programmet har nu genomförts, där så har varit möjligt, och därför har Stockholm Parkering fått i uppdrag av kommunfullmäktige att ta fram en förnyad plan avseende ytterligare anläggningar.

Stockholm Parkering har i samarbete med exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden tagit fram ett förslag till nytt investeringsprogram för underjordiska garage i innerstaden. Detta program godkändes av bolagets styrelse den 10 november 2010 för ett slutligt godkännande i kommunfullmäktige. I programmet redovisas 24 anläggningar omfattande ca 5 200-6 200 platser med en bedömd investeringsvolym om 2,4–2,7 mdkr. Ett genomförande av respektive projekt kommer att bli föremål för särskilt investeringsbeslut.

Investeringsprogrammet bygger på stadens översiktsplan och de föreslagna anläggningarna syftar att uppnå målen:

- Stärka centrala delar
- Satsa på attraktiva tyngdpunkter
- Koppla samman stadens delar
- Främja levande stadsmiljö i hela staden

De föreslagna anläggningarna återfinns på Södermalm, Kungsholmen, Norrmalm, Östermalm och i Råcksta. Garageanläggningarna föreslås ansluta till allmän platsmark såsom torg, parker m.m. Genom anläggandet av parkeringsgarage kan behövliga förnyelse- och upprustningsåtgärder genomföras i det ovanpåliggande eller anslutande stadsrummet.

Beredning

Ärendet har beretts gemensamt av stadsledningskontoret och Stockholms Stadshus AB.

Mina synpunkter

År 1998 fattade kommunfullmäktige beslut om ett stort utbyggnadsprogram för parkeringsanläggningar i innerstaden. Totalt redovisades 17 anläggningar och huvudsyftet var främst att tillgodose handelns och besöksnäringens behov. Programmet har nu i princip genomförts. Vissa projekt har fallit bort, andra har tillkommit. Sedan år 1998 har Stockholms stad vuxit med över etthundratusen invånare, dessutom får staden allt fler besökare och sammantaget gör detta att antalet gatuparkeringar har näst intill nått sin begränsning.

Därför är behovet av underjordiska parkeringsgarage fortfarande stort. Stockholm fortsätter att växa, staden förtätas och ny stad växer fram i stadsutvecklingsområdena Hagastaden och Norra Djurgårdsstaden. Underjordiska anläggningar möjliggör ett alternativt användande av gaturummet och kan därmed bidra till att skapa goda boendemiljöer, när den rörliga trafiken och söktrafiken på gatorna minskar. I programmet redovisas 24 anläggningar omfattande mellan 5 200-6 200 platser med en bedömd investeringsvolym om cirka 2,5 miljarder kronor.

De redovisade anläggningarna i investeringsprogrammet är idéprojekt. För vart och ett av projekten krävs att förutsättningarna utreds i detalj och en analys av hur konkurrenssituationen ser ut när det gäller privata investeringar på

parkeringsområdet bör ingå i detta, eftersom det är viktigt att även privata aktörer investerar i nya parkeringsgarage. I många fall krävs ändring av detaljplaner. De beräknade projekteringskostnaderna varierar också stort och det är viktigt att betona att parkeringsbolaget så långt möjligt ska bära investeringskostnaderna utan kapitaltillskott.

Investeringsplanerna skapar möjlighet för användande av moderna energisnåla anläggningar med ny teknik, såsom laddplatser för elbilar och i flera av förslagen ingår välbehövliga upprusningar av kringliggande parkmiljöer.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Investeringsprogram för Stockholms Stads Parkerings AB

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden *Carin Jämtin* och *Tomas Rudin* (båda S) enligt följande.

Vi föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta följande.

1. Huvudsakligen godkänna föreliggande programförslag
2. Uppdra åt Stockholms Stads Parkering AB att utarbeta en elbilsstrategi för befintliga och framtida parkeringshus
3. Därutöver anföra följande

I föreliggande ärende föreslås omfattande investeringar i parkeringsgarage i innerstaden. Projekten omfattar 24 anläggningar till en uppskattad kostnad om 2,5 miljarder kronor. Sammantaget skulle förslaget innebära ytterligare 5200-6200 nya parkeringsplatser i innerstaden.

Vi konstaterar att planerna befinner sig i ett mycket tidigt skede och innan ett slutgiltigt ställningstagande tas till respektive anläggning måste fördjupande analyser genomföras. Detta gäller särskilt anläggning av garage i anslutning till skolor samt anläggningar som lokalt har möts av stora protester.

Vidare krävs fördjupande ekonomiska analyser. Enligt investeringsberäkningarna finns stora skillnader mellan de billigaste (100 000 kronor) och de dyraste (700 000 kronor) parkeringsplatserna. Dessa samt andra ekonomiska överväganden bör få stor betydelse för huruvida investeringen blir självfinansierande. Vidare bör projektens självfinansieringsgrad ha stor betydelse för vilka projekt som i slutändan genomförs.

Det bör också framhållas att projekten ligger ett antal år i framtiden samt att anläggningarna kommer att brukas under en lång framtid. Således är det viktigt att anläggningar utformas på ett framtidssäkert sätt. Hösten 2010 påbörjades ett arbete med en uppfattande upphandling av elbilar i Stockholm. Det är en del av en utveckling mot

ett hållbart Stockholm som vi tror och vill ska fortsätta. När vi nu planerar och bygger för framtiden bör anpassningen efter ny och klimatsmart teknik vara given. Att göra de klimatsmarta alternativen, till exempel elbilar eller kollektiva trafiklösningar, tillgängliga, smidiga och enkla bör vara en del av alla nya trafik- och infrastrukturprojekt i Stockholm. Stockholm behöver göra insatser i infrastrukturen för att möta de nya behov som ett stort antal nya elbilar kommer att kräva och där kan Stadens parkeringshus spela därför en viktig roll. Genom en satsning på laddstationer i stadens parkeringshus kan laddtillgängligheten kraftigt öka och därmed göra det enklare för stockholmarna att byta till elbilar.

Stockholm Parkering bör i samtliga nuvarande och planerad parkeringshus erbjuda reserverade och subventionerade platser för elbilsladdning. I parkeringshusen ska även möjligheten finnas till snabbaddning.

Reservation anfördes av borgarrådet *Per Bolund* (MP) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att

1. Avslå förslag till investeringsprogram för Stockholm Parkering AB:s garage i innerstaden
2. Uppdra åt berörda förvaltningar att ta fram en parkeringsstrategi som ska styra mot bilsnål samhällsplanering
3. Därutöver anföra följande

Utan styrning växer ständigt behovet av parkeringsplatser. För att minska trängseln och förbättra tillgängligheten i Stockholm behövs en modern heltäckande parkeringsstrategi och politisk styrning. Erfarenheter från bland annat tyska och schweiziska städer visar att en konsekvent parkeringspolitik tillsammans med väl utbyggd kollektivtrafik gör att biltrafikökningen stannar av och det ökande transportbehovet kan tillfredsställas med kollektivtrafiken. Forskning visar att det finns en stor potential att med parkeringspolitik t.ex. påverka andelen resor till och från arbetet, och därmed även andra ärenden med anknytning till arbetsresan såsom t.ex. skjutsning till och från skolan.

En ny investeringsplan måste bygga på en sammanhängande parkeringspolitik för Stockholm där Stockholm Parkering AB drivs på marknadsmässiga grunder. Nya underjordiska garage ska endast byggas under förutsättning att de är lönsamma, bidrar till att förbättra stadsmiljön och luftkvaliteten, placeras så att de leder till minskad biltrafik samt att motsvarande ytor för gatuparkering tas bort. Att anlägga ytterligare 5 200 - 6 200 parkeringsplatser i Stockholms innerstad kommer naturligtvis att påverka trafiksystemet i hög grad.

Det saknas beskrivningar av trafikflöden, det totala parkeringsutbudet och tillgången till garage, om ytor för gatuparkering ska friläggas för bättre framkomlighet samt analys av miljöeffekter och om huruvida investeringarna bidrar till att miljö kvalitetsnormerna för luft kan uppnås i Stockholm.

Investeringsvolymen för programmet bedöms vara ca 2,5 miljarder kr. Miljöpartiet vill istället prioritera satsningar på ett effektivt och modernt trafiksystem med utbyggd kollektivtrafik på spår, cykelbanor och gågator samt förbättrad gatumiljö och trädplantering. Persontransporter med bil är för ineffektiva i ett Stockholm som växer – det reser för få i varje bil och bilarna tar för mycket markutrymme i anspråk.

Det finns flera problem med investeringsprogrammet

1. Investeringsprogrammet saknar en genomgång av tillgången till garage i Stockholm. Det innehåller ingen analys av beläggningar i kringliggande garage där marknadsmässiga priser för garagen tillämpas. I stället hänvisas till uppskattad efterfrågan av Trafikkontorets skattesubventionerade parkeringsplatser på gatumark.
2. Hypotesen att bristen på parkeringsplatser och besvär av söktrafik kan lösas med de föreslagna garagen är dåligt underbyggd. Det har inte gjorts någon heltäckande undersökning av parkeringsutbudet i Stockholm sedan 1999, av dåvarande Gatu- och Fastighetskontoret.
3. Planen innehåller ingen beskrivning av hur gatuparkering kan friläggas för att ge bättre framkomlighet för kollektivtrafik, transporter av varor och avfall, cyklister, gående och grönska. Istället har det tillkommit nya parkeringsplatser på gatumark de senaste åren.
4. De flesta föreslagna objekten är inte företagsekonomiskt lönsamma och Stockholm Parkering AB:s lönsamhet riskerar därmed att försämrats. Ett privat företag skulle inte göra investeringarna – en förutsättning är att bolaget är kommunägt och kan låna med skattebetalarna som säkerhet samt att avkastningskravet på företagets kapital tillåts vara lågt eller noll. Därigenom minskar också koncernbidraget från bolaget som skulle kunna användas till andra angelägna verksamheter.
5. Det saknas en analys av miljöeffekterna av programmet. Detta trots att Miljöförvaltningen tidigare efterfrågat ett samlat grepp om garageutbyggnaders miljöeffekter i Stockholm och att regeringens åtgärdsprogram för minskade utsläpp av skadliga partiklar och kväveoxider, bland annat tar upp ”parkeringspolitiska åtgärder”. Stora garage riskerar att leda till ökad koncentration av luftföroreningar, vilket gör att miljö kvalitetsnormerna kan bli svårare att uppnå.
6. Några garage placeras i förslaget invid skolgårdar vilket ur trafiksäkerhets- och barnperspektiv är olämpliga placeringar. Att lägga verksamheter som genererar mycket fordonsrörelser på platser där många barn rör sig och vistas är olämpligt och garage nära skolor bör därför tas bort ur programmet.

Innan staden antar ett investeringsprogram för Stockholm Parkering AB måste en ny heltäckande parkeringsstrategi för Stockholms stad utarbetas. Strategin ska ha ett helhetsperspektiv på all parkering såväl på gatumark som i garage.

Parkeringsystemet ska användas som styrmedel inom stads- och trafikplaneringen. Parkeringar tar upp mycket stora ytor i Stockholm och staden behöver effektivisera parkeringarna för att förbättra gatumiljön och framkomligheten för kollektivtrafik, nyttotrafik, fordon för funktionsnedsatta samt cyklister och gående.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Investeringsprogram för Stockholms Stads Parkerings AB:s garage i innerstaden godkänns, bilaga 2.

Stockholm den

På kommunstyrelsens vägnar:
STEN NORDIN

Ulla Hamilton

Ylva Tengblad

ÄRENDET

Stockholms Stads Parkerings AB har som ett av sina uppdrag att bygga garageanläggningar för att avlasta gatunätet från söktrafik och parkerade fordon. År 1998 fattade kommunfullmäktige beslut om ett utbyggnadsprogram för garageanläggningar i innerstaden. Programmet har nu genomförts, där så har varit möjligt, och därför har Stockholm Parkering fått uppdrag av kommunfullmäktige att ta fram en förnyad plan avseende ytterligare anläggningar.

Stockholm Parkering har i samarbete med exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden tagit fram ett förslag till nytt investeringsprogram för underjordiska garage i innerstaden. Detta program godkändes av bolagets styrelse den 10 november 2010 för ett slutligt godkännande i kommunfullmäktige. I programmet redovisas 24 anläggningar omfattande ca 5 200-6 200 platser med en bedömd investeringsvolym om 2,4-2,7 mdkr. Ett genomförande av respektive projekt kommer att bli föremål för särskilt investeringsbeslut.

Investeringsprogrammet bygger på staden översiktsplan och de föreslagna anläggningarna syftar att uppnå målen:

- Stärka centrala delar
- Satsa på attraktiva tyngdpunkter
- Koppla samman stadens delar
- Främja levande stadsmiljö i hela staden

De föreslagna anläggningarna återfinns på Södermalm, Kungsholmen, Norrmalm, Östermalm och i Råcksta. Garageanläggningarna föreslås ansluta till allmän platsmark såsom torg, parker m.m. Genom anläggandet av parkeringsgarage kan behövliga förnyelse- och upprustningsåtgärder genomföras i det ovanpåliggande eller anslutande stadsrummet.

BEREDNING

Ärendet har beretts gemensamt av stadsledningskontoret och Stockholms Stadshus AB.

Stockholms Stadshus AB:s styrelse

Stockholms Stadshus AB:s styrelse beslutade vid sitt sammanträde den 13 december 2010

1. Föreslå kommunfullmäktige att godkänna förslag till investeringsprogram för Stockholm Stads Parkerings AB:s garage i innerstaden.
2. För egen del godkänna förslag till investeringsprogram för Stockholm Stads Parkerings AB:s garage i innerstaden.
3. Förklara protokollet i detta ärende omedelbart justerat.

Reservation anfördes av Carin Jämtin (S) och Roger Mogert (S), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av Paul Lappalainen (MP), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av Ann Mari Engel (V), *bilaga 1*.

Stockholms Stadshus AB:s och stadsledningskontorets gemensamma tjänsteutlåtande daterat den 24 november 2010 har i huvudsak följande lydelse.

Koncernledningen och stadsledningskontoret anser att de föreslagna anläggningarna kan medföra stora förbättringar av stadsmiljön i innerstaden och det föreslagna investeringsprogrammet ligger väl i linje med bolagets uppdrag och ägardirektiv. Planerna på omdaning av närmiljön och lokaliseringen av de föreslagna garagen överensstämmer också väl med intentionerna i staden översiktsplan och Vision 2030.

Flertalet föreslagna parkeringsanläggningar kräver dock stora åtgärder avseende omdaning av befintlig närliggande infrastruktur som ledningar, vägar m.m. Det är således av stor vikt att respektive projekt analyseras noggrant med övriga berörda parter såväl inom staden och som externa, avseende risker, genomförbarhet och ekonomi inför investeringsbeslut gällande respektive anläggning. Koncernledningen och stadsledningskontoret föreslår koncernstyrelsen respektive kommunstyrelsen att för egen del godkänna förslaget samt föreslå kommunfullmäktige godkänna förslaget om nytt investeringsprogram för garage i innerstaden.

RESERVATIONER M.M.

Stockholms Stadshus AB:s styrelse

Reservation anfördes av Carin Jämtin (S) och Roger Mogert (S), enligt följande.

”Koncernstyrelsen föreslås besluta att

1. Föreliggande tjänsteutlåtande godkänns.
2. Uppdra till Stockholm Stads Parkerings AB att utarbeta en elbilsstrategi för befintliga och framtida parkeringshus, därutöver anföras:

I föreliggande ärende föreslås omfattande investeringar i parkeringsgarage i innerstaden. Projekten omfattar 24 anläggningar till en uppskattad kostnad om 2,5 miljarder kronor. Sammantaget skulle förslaget innebära ytterligare 5200-6200 nya parkeringsplatser i innerstaden.

Innan ett slutgiltigt ställningstagande tas till respektive anläggning måste fördjupande analyser genomföras. Detta gäller särskilt anläggning av garage i anslutning till skolor samt anläggningar som lokalt har möts av stora protester. Vidare krävs fördjupande ekonomiska analyser. Investeringarkostnaderna för underjordiska garage samt för garage som på grund av omgivningen kräver komplicerade ingrepp är betydligt dyrare än exempelvis garage ovan jord. Enligt investeringsberäkningarna finns också stora skillnader mellan de billigaste (100 000 kronor) och de dyraste (700 000 kronor) parkeringsplatserna. Dessa samt andra ekonomiska överväganden bör få stor betydelse för huruvida investeringen blir självfinansierande. Vidare bör projektens självfinansieringsgrad ha stor betydelse för vilka projekt som i slutändan genomförs.

Det bör också framhållas att projekten ligger ett antal år i framtiden samt att anläggningarna kommer att brukas under en lång framtid. Således är det viktigt att anläggningar utformas på ett framtidssäkert sätt. Hösten 2010 påbörjades ett arbete med en uppfattande upphandling av elbilar i Sverige. Initiativet kommer ursprungligen från Vattenfall och från Stockholms stad. För att göra upphandlingen större och billigare så har även en rad andra intressenter bjudits in till att delta i upphandlingen. Intresset för att delta har varit stort. Det stora intresset innebär att det inom kort kommer att ske ett stort uppsving av antalet elbilar i Stockholm.

Stockholm behöver göra insatser i infrastrukturen för att möta de nya behov som ett stort antal nya elbilar kommer att kräva. Enbart laddmöjligheter i anslutning till hemmet är inte tillräckligt för att skapa trygghet och flexibilitet för elbilsinnehavarna. Stadens parkeringshus spelar därför en viktig roll. Genom en satsning på laddstationer i stadens parkeringshus kan laddtillgängligheten kraftigt öka. Stockholm Parkering bör i samtliga nuvarande och planerad parkeringshus erbjuda reserverade och subvention-

rade platser för elbilsaddning. I parkeringshusen ska även möjligheten finnas till snabbaddning.

Även system för automatisk parkering bör finnas i åtanke vid utformningen av garagen. I åtminstone något projekt bör automatisk parkering införas. I övrigt bör i möjligaste mån projekten i ett senare skede kunna anpassa till ett system med automatisk parkering.”

Reservation anfördes av Paul Lappalainen (MP), enligt följande.

”Koncernstyrelsen föreslås besluta att

1. Föreslå att kommunfullmäktige beslutar att avslå förslag till investeringsprogram för Stockholms Stads Parkerings AB:s garage i innerstaden

2. För egen del att avslå förslag till investeringsprogram för Stockholms Stads Parkerings AB:s garage i innerstaden, därutöver anföra:

En ny investeringsplan måste bygga på en sammanhängande parkeringspolitik för Stockholm där parkeringsbolaget drivs på marknadsmässiga grunder. Nya underjordiska garage ska endast byggas under förutsättning att de är lönsamma, bidrar till att förbättra stadsmiljön och luftkvaliteten samt att motsvarande ytor för gatuparkering tas bort. Att anlägga ytterligare 5000-6000 parkeringsplatser i Stockholms innerstad kommer naturligtvis att påverka trafiksystemet i hög grad. Därför är det allvarligt att investeringsprogrammet uppvisar så tydliga brister.

1. De flesta föreslagna objekten är inte företagsekonomiskt lönsamma och bolagets lönsamhet riskerar att gröpas ur.

2. Programmet saknar en genomgång av garagesituationen i Stockholm. Den innehåller ingen analys av beläggningar i kringliggande garage där marknadsmässiga priser för garagen tillämpas. I stället hänvisas till uppskattad efterfrågan av Trafikkontorets skattesubventionerade parkeringsplatser på gatumark.

3. Hypotesen att bristen på parkeringsplatser och besvär av söktrafik kan lösas med de föreslagna garagen är dåligt underbyggd. Det har inte gjorts någon heltäckande underökning av parkeringsutbudet i Stockholm sedan 1999, av dåvarande Gatu- och Fastighetskontoret.

4. Planen innehåller ingen beskrivning av att gatuparkering ska friläggas för att ge bättre framkomlighet för kollektivtrafik, transporter av varor och avfall, cyklister, gående och grönska. Trafikkontoret pressat in fler parkeringsplatser i redan trånga gatumiljöer i innerstaden.

5. Det saknas analys av miljöeffekterna av investeringsprogrammet. Detta trots att Miljöförvaltningen i tidigare efterfrågat ett samlat grepp om garageutbyggnaders miljöeffekter i Stockholm och att regeringens åtgärdsprogram för minskade utsläpp av skadliga partiklar och kväveoxider, bland annat tar upp ”parkeringspolitiska åtgärder”.

Utän styrning växer ständigt behovet av parkeringsplatser. För att minska trängseln och förbättra tillgängligheten i Stockholm behövs en modern heltäckande parkeringsstrategi och politisk styrning. Erfarenheter från bland annat tyska och schweiziska

städer visar att en konsekvent parkeringspolitik tillsammans med väl utbyggd kollektivtrafik gör att biltrafikökningen stannar av och det ökande transportbehovet tillfredsställs med kollektiva färdmedel.”

Reservation anfördes av Ann Mari Engel (V), enligt följande.

”Koncernstyrelsen föreslås besluta att

1. Återremittera ärendet i enlighet med nedanstående.
2. Inte placera parkeringsgarage i anslutning till skolgårdar, därutöver anföras:

Det är lovvärt att minska gatuparkeringen i staden och flytta ner bilarna under jorden. Det föreliggande förslaget bygger dock på en fortsatt hög biltrafik i innerstaden. Detta anser Vänsterpartiet anser vara en felaktig utveckling. Vi vill tvärtom minska privatbilismen och öka kollektivtrafik, cykling och gående. Vi vill därför satsa mer på fler fungerande infartsparkeringar i ytterstaden i stället för fler parkeringsplatser i innerstaden.

Parkeringsgarage är en god ersättning för gatuparkering. Det ökade antalet garageplatser bör därför kompenseras med motsvarande minskning av antalet gatuparkeringsplatser, vilket inte sker i detta förslag.

Vi anser att det föreliggande förslaget saknar grundläggande analys av behoven, miljöaspekterna, konsekvenserna för stadsmiljön och barnperspektivet. Flera av garagen föreslår anläggas ligga under eller intill skolgårdar och vilket skulle öka biltrafiken i området och minska barnens säkerhet.”